

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

Članci in listi. Članci 20 din., mesečno 7 din. Članci Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse- ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; večkratnem inseriranju primeren popust. Upravnništvo sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

76. številka.

Maribor, dne 2. julija 1924.

Letnik XVI.

Ako širokoustnež dobi po ustih.

Kar so pri Izraelcih na verskem polju bili farizeji, to je med Slovenci na žurnalističnem polju »Slovenski Narod«. Z veliko spretnostjo je že od nekdanj igral vlogo hinavskega in širokoustnega farizeja.

Po vojni se s farizejsko samozavestjo in samozadovoljnostjo trka na svoja narodna prsa ter se šopiri in širokousti: »Jaz sem bil in sem edini pravi jugoslovanski nacionalist. Kdor pa med Slovenci ni pristaš napredne misli, ta ni jugoslovanskega mišljenja, marveč je nasprotnik države.«

Pristaši SLS so dolgo časa mirno gledali to odurno počenjanje starega papirnatega slovenskega liberalca. Na sramotno izzivanje so odgovarjali s preziranjem. Ko pa je stari slovenski farizej, lažnjivec in natolcevalec vendar postal preveč poudarjen, ker se je v preobilni meri zanašal na našo potrpežljivost, mu je bilo treba enkrat krepko dati po lažnjivih in hinavskih ustih. To je storil »Slovenec« v svoji številki dne 28. junija.

»Slovenec« je nazorno vsprejeto pisanje »Slovenskega Naroda« leta 1914 in leta 1924. Kako velikanska razlika! Integralni (celoviti) Jugoslovani od danes je leta 1914 sarajevski atentat obsodil z »neskončnim gnevom« ter ni mogel najti »besed, ki bi mogle zadosti izraziti ogorčenje nad tem groznim zločinom, kateri je dejanje ljudi, ki so izgubili vsak razum in vsak človeški čut.«

Slovensko naprednjaško glasilo se je ne samo cedilo z grozo in gnevom napolnjenih obsodilnih besed, marveč si je svojilo patent in prvenstvo odkritega, patrijotičnega ogorčenja. V svojem broju dne 2. julija leta 1914 je »Slovenski Narod« zapisal tele veleznačilne besede: »Tudi naši klerikalci hočejo malo podemonstrirati (o priliki sarajevskega umora), toda ne iz globokega, notranjega prepričanja... Klerikalcem ne gre za stvar, ampak samo za efekti... Nedeljska klerikalna prireditelj ne bo manifestacija tuje in žalosti, izliv iskrenih srčnih čuvstev, ampak navadna demonstracija, ogrnjena v plašč patrijotizma in dinastičnosti... dasi ve ves svet, da njihovi politični nasprotniki (to je liberalci) infernalni zločin v Sarajevu prav tako odločno obsodijo kakor oni (klerikalci), samo s tem razločkom, da je ta obsodba pri prvih odkritosrčna, pri klerikalcih pa večinoma hlinjena in neiskrena.« Po tej izpovedi slovenskega liberalnega glasila klerikalcem leta 1914 ni šlo iz srca, liberalcem — tem Jugoslovanom par excellence — pa je prišlo iz dna srca in iz globočine duše.

V svojem broju istega dne je »Slov. Narod« objavil tudi to le izjavo izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke: »Narodno-napredna stranka na Kranjskem se zgraža v nepopisnem gnev nad vnebokričnim zločinom, čigar žrtvi sta morala postati preteklo nedeljo na jugoslovanski, neločljivo z našo avstrijsko domovino združeni zemlji, naš presvitli prestolonaslednik in njegova zvesta soproga. V neomahljivi zvestobi do dinastije in države, v najiskrenejši, otroški vdanosti in ljubezni do presvitlega vladarja trpina na starodavnem in nerazrušljivem prestolu habsburškem žaluje danes ob preranem grobu ves slovenski narod brez razlike političnega naziranja.«

To so neprijetni spomini za tako kristalno čistega in jekleno-doslednega jugoslovanskega nacionalista, kakor je »Slov. Narod« in z njim demokratska stranka. Drugače obširno in gostobeseden, odgovarja na te spomine in opomine v svojem broju z dne 1. julija 1924 s skromno rezerviranostjo takole: »Ne samo vsi Slovenci, nego tudi ostali slovanski narodi bivše avstro-ogrške monarhije, bi se bili lahko po sarajevskem atentatu uprli, pa bi ne pomagali ideji svojega osvobojenja niti za las do zmage, ker je bila z ene strani Avstrija tako močna, da bi z lahkoto in brezobzirno zatrla vsak tak upor, z druge strani pa je splošna mednarodna akcija izključevala vsako možnost ali celo uspeh večjega revolucionarnega pokreta v centralnih državah. Kaj bi se zgodilo z listom ali stranko, ki bi bila pred 10 leti odkrito izjavila, da odobrava in pozdravlja sarajevski atentat? Vse njene pristaše bi čakala neizogibna smrt na avstrijskih vesaljih.«

Da, da, gospodje liberalci. Leta 1914 je integralni jugoslovanski nacionalizem pomenjal veliko nevarnost ter zahteval največje žrtvoljubje, leta 1924 pa pomenja dobro idoči politični kšeft. V tem je glavna razlika med 1. 1914 in 1. 1924.

Politične beležke.

Pašičev odhod na Bled. Beograjske »Novosti« od ponedeljka pišejo o Pašičevem odhodu sledeče: Popolnoma nepričakovano je snoč Pašič odpotoval na Bled. Tak Pašičev odhod je užival najživahnejše komentarje, posebno radi tega, ker je bilo javljeno, da bo v sredo ali četrtek prišel kralj v Beograd. Kot najaventicnejše objavljamo sledeče: Pašič je za to pohitel na Bled,

da bi se prej ne vrnil kralj v Beograd. V Beogradu se bi kralj pravilno obvestil o političnem položaju in ravnano tako o zahtevi velikega števila radikalnih poslancev, da se naj Pašič umakne. Vendar se pričakuje, da Pašič ne bo uspel v poslednjem manevru in da bo takoj po vrnitvi v Beograd podal ostavko.

Kako bi radikali radi sprli opozicijonalec. Lepi shodi Ljube Davidoviča po Hrvatskem Primorju so napravili radikalom veliko skrbi. V veliki nevolji so se zatekli k intrigi in ker je bil ob času Davidovičevih shodov tudi podpredsednik HRSS Predavec v Dalmaciji in Primorju, so hitro skovali in spustili v svet vesti, kako Predavec zmerja Davidoviča ter mu očita, zakaj hodi v področje hrvatske seljačke stranke in v ne v Srbijo, kjer so se začele podirati vse njegove postojanke. Te laži pa so radikali raztrosili po stranskih potih in sicer potem »Večernje Pošte« iz Sarajeva, ki se drži na videz nevtralnno, a je v službi radikalov. Na ta verodostojni »vir« so se potem režimski listi veselo sklicevali ter še pristavljali, kako veliko razdvojenost povzroča ta spor med Davidovičem in Predavcem v opozicijskih vrstah. Predavec je te vesti takoj zavrnil kot popolnoma lažnjive ter še pristavil, da ne bodo prevarile ne njega, ne Davidoviča in tudi ne opozicije.

Zborovanje Davidoviča v Šabcu. Davidovič se je vrnil iz svojega potovanja po Dalmaciji v Beograd. Na povratku se je zaustavil v Šabcu, kjer je imel izbornu uspešno zborovanje. Tam, kjer je Pribečević z vsemi razpoložljivimi sredstvi nabobnal skupaj komaj par sto poslušalcev, so Davidoviča sprejeli z velikim navdušenjem in njegovega shoda se je udeležila velika množica pristašev. Zlasti mnogo je bilo prisotnih kmetov iz okolice.

Sestanek Male antante se bo definitivno vršil dne 11. julija v Pragi. Našo državo bodeta zastopala zunanji minister dr. Nišič in njegov pomočnik Panto Gavrilovič. Pašič se sestanka ne bo udeležil. Rumunija pošlje na konferenco zunanjega ministra Duco, prišel pa bo najbrž tudi predsednik vlade Bratianu, ki se bo v tem času nahajal v kopališču Marijine Laze.

Albanija—Jugoslavija—Italija. Včerajšnji dunajski dnevnik »Die Stunde« ima iz Rima poročilo o jugoslovansko-italijanskem vmešavanju v albanske notranje razmere. Po tem poročilu se že dolgo vršijo pogajanja med italijansko in jugoslovansko vlado glede Albanije. Najprej je naš zunanji minister predlagal, naj bi se Društvo narodov opozorilo na albanske razmere, potem se je pa dosegel sporazum v tem, da ostaneta obe državi tako dolgo nevtralni, dokler se kaka druga tuja sila ne vmešava v albanske zadeve. Ker so sedaj ameriške in angleške vojne ladje na Adriji, sodi »Die Stunde«, da bi Jugoslavija in Italija zasedli Albanijo, kakor hitro bi se iz teh ladij kdo izkrcal na albanskih tleh.

Politični položaj v Makedoniji. Demokratski narodni poslanec dr. Kosta Kumanudi se je vrnil iz agitacijskega potovanja po svojem volilnem okrožju krog Bitolja. Kumanudi poroča, da je razpoloženje med tamšnjim prebivalstvom in po Makedoniji odločno za sporazum Srbov s Hrvati. V bitoljskem okrožju in po celi Makedoniji se vrši močno preganjanje demokratov Davidovičevcev. Kumanudi je imel par dobro obiskanih shodov, na katerih so zborovalci odobrvali politično delo Davidoviča. Drugi poslanec bitoljskega okrožja Dimitrije Čičević se mudi te dni na agitacijskem potovanju. Skoro se odpelje na agitacijo v Ohrid poslanec dr. Ilija Šumenkovič.

Po svetu.

Dogodki v Italiji. Celokupna parlamentarna opozicija je imela pod predsedstvom socialističnega voditelja in poslanca Turattija žalno sejo za umorjenim poslancem Matteottijem. V svojem žalnem govoru je predsednik naglašal, da Matteotti ni izginil, da so zaman razkosali njegovo truplo in ga razmetali: Matteotti stoji danes pred svojimi morilci kot sodnik. Matteotti je v smrti zmagal. Opozicija svojega stališča ne bo izpremenila, dokler v Italiji ne zavlada zopet pravica in svoboda. Matteottijeva senca bo kmalu našla mir. — Za predpogoj vrnitve k normalnemu, pravemu in političnemu redu zahteva opozicija, da bi morala vlada: 1. odpraviti vsako strankarsko milico; kajti varstvo zakona, varnost državljanov in obramba njihovih temeljnih svobodstvin morajo biti poverjene državnim organom; 2. neizprosno zatreči vsako nezakonitost in v polnem obsegu vzpostaviti nasproti vsem avtoriteti zakona, ki je istovetna z državno oblastjo. — Vsi ministri in državni podtajniki so podali ostavke in te dni bo Mussolini sestavljal novo vlado. Udeležba opozicije v tej novi vladi je popolnoma izključena.

Pred novimi nemiri v Albaniji. Po zadnji revoluciji se Albanija nikakor ne more umiriti. V vladi so nastala ostra nasprotstva med predsednikom Fan Nolinem in Redžepom Šalja. Med uredništvom vlada veliko nezadovoljstvo, ker jih nova vlada neredno plačuje.

Pomanjkanje denarja je ohladilo veselje nad zmago revolucije in pričakovati je zopet novih nemirov.

Kandidati za predsednika Združenih držav. V Washingtonu se vrši že dalje časa veliko zborovanje demokratske stranke, na katerem bo stranka izvolila svojega kandidata za mesto predsednika v Združenih državah. Dosedaj je v stranki kar 16 kandidatov, med njimi celo ena žena, Mrs. Leroy Sernig, katero je delegacija Južne Caroline predlagala. Glavna borba se vodi med zetom umrlega Wilsona, Mac Adoo in guvernerom Smithom. Njuni nasprotniki zahtevajo sedaj, da se odredeta kandidaturi, ker bi lahko povzročila razcep v stranki.

Strašna vremenska katastrofa. Minulo nedeljo je razsajal v okolici Eriškega jezera v Združenih državah ameriških strahovit vihar, ki je povzročil silno katastrofo. Mesto Lorraine, ki leži v bližini Clevelanda in šteje okrog 30 tisoč prebivalcev, je popolnoma uničeno. Nad 500 mrtvih in okrog 3000 ranjenih so dosedaj rešili izpod ruševin. Vihar je nastal okrog 19. ure in v par urah je izvršil svoje uničevalno delo. Hiše so se drobile, kaot da so iz peska, celi vlaki so bili vrženi iz tirov, vihar je dvigal avtomobile in jih premetaval, skratka, nastal je pravcati sodnji dan. V gledališču se je med predstavo, kateri je prisostvovalo 500 ljudi, porušil strop ter pokopal večino gledalcev. Porušilo se je tudi mnogo kinematografov, ki so bili natrpani s publiko. Na jezeru se je nahajalo mnogo parnikov, nakrcanih z izletniki. Dosedaj se še nobeden teh parnikov ni vrnil in najbrž so jih pogoltnili valovi. Ameriška vlada je ukrenila vse potrebno za obsežno pomožno akcijo.

Vojne priprave 1914.

Vprašanje krivde in odgovornosti za svetovno vojno še ni in še dolgo ne bo prišlo iz dnevnega reda. Končna sodba o tem bo izrečena še le potem enkrat, ko se bodo začele z veliko večjim uspehom in tudi z veliko večjo zavednostjo celiti vse rane svetovne vojne. Danes je vprašanje vojne odgovornosti še preveč aktualno političnega značaja, ker so na njem osnovane pogodbe o miru in vojnih odškodninah. Stara diplomacija nekdanje Nemčije in antante je še živa ter še vedno v svojem duhu in v svoji stari strasti razlaga vzrok in začetek vojne. Tudi diplomacija nove Nemčije ima še preveč duha od svoje prednice in pa tudi namen, olajšati si bremena, jo preveč nagiba k temu, da pristransko označuje in pripisuje vojno krivdo.

Najiskrenejše podatke glede vojne krivde daje še nova republikanska Avstrija, ki je že leta 1919 uradno obelodanila »Rdečo knjigo« kot dopolnilo avstro-ogrške »Rdeče knjige«. Avstro-ogrška diplomacija je nastopala popolnoma v svojem starem duhu ter je iznašala samo ono, kar ji je prav sodilo, republika Avstrija je pa objavila zatajene dokumente, ki do dobra razkrivajo načrte in metode nekdanje nemške in avstro-ogrške politike. Ti dokumenti so po večini iz časa od 2. do 23. julija 1914. Pa že poprej in sicer v jeseni 1913 je iznenadil nemški državni kancler Bethmann-Hollweg na videz mirno Evropo s sencajionalno izjavo pred nemškim parlamentom, da se pripravlja usodna borba med Germanstvom in Slovanstvom. Skoraj istočasno se je pa madžarski ministrski predsednik Tisza pogajal z Rumuni ter izrekel želje in nade, da se tudi Rumuni postavijo na stran Madžarov in Nemcev, ko pride enkrat do velikega boja s Slovani.

Do takih izjav je prišlo povodom balkanske vojne. Velik uspeh vojne 1912 je prekrizal razne načrte Berlina, Dunaja in Budimpešte, bratomorni boj med Srbi in Bolgari leta 1913 je pa germanske imperijaliste posebej in zapadne imperijaliste sploh potrdil v naklepu, da je Balkan kot nalašč za ognjišče in začetek svetovne vojne. Nemci, ki so hoteli imeti vojnega zaveznika na Balkanu, so se morali požuriti, da se ne bi poprej ohladilo sovraštvo med Bolgarijo in Srbijo po vojni 1. 1913.

Nasilna smrt nadvojvode Franc Ferdinanda in njegove soproge v Sarajevu je zažgala dobro pripravljeno vojno netivo. Franc Ferdinand je imel drugačno koncepcijo o ureditvi avstrijske monarhije kot so jo imeli na Dunaju in v Pešti. Po tej koncepciji bi slovanski podaniki morda nekaj pridobili, a to seveda ne v interesu slovanstva, ampak v interesu avstrijskega imperija. — Franc Ferdinandaova smrt je bila mnogim njegovim nasprotnikom na Dunaju in v Pešti po volji, v glavnem in splošnem je pa šla vsem v račun, ker se je dala sedaj krivda in odgovornost pripravljene vojne zavreči na druge.

To se dobro vidi iz dokumentov republikansko avstrijske »Rdeče knjige«. Cesar Franc Jožef je 2. julija leta 1914 pisal cesarju Viljemu, da je sarajevski atentat plod agitacije ruskih in srbskih panslavistov. Ne glede na to, ali je srbska vlada kriva ali ne, se mora od avstrijske strani stremeti za izoliranjem Srbije. Bolgarija bi se morala pobotati z Rumunijo, Grčija z Bolgarijo in Turčijo, da bi nastala tako nova balkanska zveza pod

patronatom Nemčije in Avstrije proti Srbiji in Rusiji ter proti panslavističnemu pokretu. S tem se podrobneje bavi pismu priložena spomenica, ki jo je grof Berthold izdelal še pred sarajevskim atentatom. Viljem je na to pismo takoj obljubil svojo polno pomoč ter je še naglašal, da se z akcijo proti Srbiji ne sme odlašati. Na seji ministrskega sveta na Dunaju dne 7. julija je predsednik Berthold že naglašal, da je napočil čas, da se Srbijo napravi neškodljivo. Grof Tisza je pred vojno akcijo priporočal še diplomatska pota, grof Stürgh je pa menil, da naj bi se poskusilo vreči Karadjordjeviče, dati srbsko krono kakemu pripravnemu evropskemu knezu, Srbijo pa spraviti v odvisnost od avstrijske monarhije. Drugi dan je pa Berthold že sporočil Madžarom, da cesar Viljem z vso odločnostjo zahteva nujno akcijo proti Srbiji ter da nemška vlada ne veruje, da bi se Anglija radi ene balkanske države spuščala v vojno.

Šef preiskovalne oblasti v Sarajevu je 12. julija sporočil na Dunaj, da je izključeno, da bi bila srbska vlada v kaki zvezi z atentatom. 14. julija je prišla zopet urgencia od cesarja Viljema in isti dan se javlja, da je za izročitev ultimatum izbran 25. julij in sicer radi tega, ker je od 20. do 25. julija Poincaré na posetu pri ruskem carju. Če bi bil ultimatum poprej izdan, bi se ta dva še lahko posvetovala o novem položaju, tako se pa ne bosta mogla, ker se bo Poincaré že poprej odpeljal iz Petrograda. Z ozirom na pot Poincaréja so potem še posebno določili uro predaje ultimatum, da so bili v vseh vojnih pripravah že dosti naprej in v prednosti pred vsemi nasprotniki.

Dnevne novice.

Dekanijski shodi — tabori — Marijinih družb so naznanjeni: 13. julija v Rušah, dekanija Maribor desni breg. 20. julija Gornjigrad, pri sv. Frančišku. 3. avgusta v St. Ilju, dekanija Jarenina. 17. avgusta v Ormožu, dekanija Vel. Nedelja. 8. septembra pri Sv. Petru in Pavlu v Ptuj, dekanija Ptuj.

Občinske volitve na Kranjskem. Doslej je na Kranjskem izmed 317 občin volilo 214. Od teh je v rokah Slovenske ljudske stranke z absolutno večino 156 občin ali 72 odstotkov.

Slovensko lovsko društvo — zakonodajna oblast. V lovskem društvu se je zbrala celotna slovenska velekapitalistična frakarija, ki hočejo vzeti v zakup vsa lovišča in potom »napredne« uxorpacije terorizirati javnost in županstva po deželi. Objavljamo okrožno lovskega društva, katero je razposlalo društvo iz Ptujja po okolici in se glasi: Lovskim zakupnikom, paznikom in lovcem — Zadnji občni zbor podružnice Slovenskega lovskega društva v Ptujju je sklenil soglasno sledeče: 1. V prihodnji lovski sezoni 1924-25 se ne sme streljati nobena fazanka v celém Ptujskem okraju. 2. V prihodnji lovski dobi 1924-25 se ne sme streljati nobena srna in noben mladi kozliček-srnjak v celém Ptujskem okraju. 3. Lovska doba za odstrel srnjakov traja le do 1. novembra in se začneja s 1. majem vsakega leta. Dokler se to ne uredi zakonitim putem, pa mora vsak za prejšnji odstrel zaprositi. 4. Vsak lovski zakupnik in lovski paznik mora biti član Slovenskega lovskega društva. 5. Noben lovski zakupnik ne sme pripustiti k svojemu lovu lovskega gosta, ki se ne more izkazati, da je član Slovenskega lovskega društva. Ti sklepi se vam sporočajo z naročilom, da se teh sklepov striktno držite in naznanite lovskega društvu vsakogar, ki bi se pregrešil zoper te sklepe. Proti vsakomur, ki bi se pregrešil zoper te sklepe, se bode potrebno ukrenilo, da ne dobi v prihodnji niti orožnega lista, niti lovske karte, se ga izključi iz lovskega društva in se mu odvzame lov. Dr. Franjo Šalamun l. r. tč. načelnik. Franc Fischer l. r. tč. tajnik. — Osobito po Ptujskem polju je znano, koliko škode delajo na žitnih poljih ravno fazani in sedaj prepoveduje napredna ptujška frakarija streljanje škodljivcev. Ako se bo kateri od posestnikov pritožil radi škode, katero so mu povzročile fazanske jate, pa ne bo hotel biti noben član lovskega društva odgovoren za poravnavo škode. Naenkrat si je začelo lovsko društvo svojiti oblast in moč, kojo je imela dosedaj le policijska oblast in okrajna glavnost. Člani lovskega društva hočejo dobiti vplivno moč na podelitev orožnih listov in lovskih kart. Na ravnokar zgoraj citirano okrožno lovskega društva opozarjamo naše poslance. Vendar ne gre, da bi radi zabaveželjnosti mestne frakarije moral kmet žrtvovati svoja žitna polja in bi si sploh s časom člani Slovenskega lovskega društva začeli lastiti pravice, kakor so jih imeli v srednjem veku nemški grofje in njihova svojata. Kmetске interese treba za vsako ceno ščititi pred samovoljnostjo mestnih lovskih izletnikov.

Iz poglavja o sokolski kulturi. Zadnje nedeljo se je vršila v Hočah orlovska prireditve mariborskega okrožja. Po lepo in mirno uspeli telovadbi so se vračali Orli in Orlice z večernim vlakom nazaj v Maribor. Večerni vlak je bil precej napolnjen že davno pred Hočami in v Hočah je bilo za orlovske izletnike že precej malo prostora, a še vedno dovolj v vozovih drugega razreda. Ob priliki vstopa mariborskih Orlov v železniške vozove je hočki postajenačelnik sokolaš in orjunaš javno in glasno pokazal svojo divjaško-napredno kulturo. Sprevodniki vlaka so šli Orlom prijazno in po možnosti na roko, a ta naprednjak je sprehajajoč se ob vlaku, kričal nad sprevodniki: »Kaj delajo ti čuki tukaj, to proklete čukarijo treba pometati iz vozov in jo pobiti.« Ravnokar citirane napredne psovke je ta uniformirana sokolsko-orjunaška »dika« ponovil večkrat, a se sprevodniki niso zmenili za njegova barbarska navodila, ampak mirno odprli kupeje drugega razreda. Z vlakom se niso vozili samo Orli, ampak tudi drugo občinstvo, ki je slišalo

sokolsko zmerjanje in se do glasno slišnega duška zgražalo nad podivjanostjo tega kulturonosca, ki bi še k večjemu spadal kam na Ovčje polje med kostrune, ne pa med kulturne Slovence. Prič za psovanje hočkega postajenačelnika je več nego dovolj na razpolago in bo ta narodnjak dobil priliko, da bo v Hočah na postaji izbruhane psovke ponovil pri ravnateljstvu v Ljubljani. Surovost, podivjanost in splošno nekulturnost opažamo v zadnjem času izključno v naprednih vrstah med Sokoli in orjunaši in to ob največjih prilikah, ko se lahko tudi širše množice »divijo« nad oliko naših višjih uradnikov, ki pa so hvala Bogu skoz in skoz napredni. Pri pogledu na novodobno podivjanost nas tolaži zavest, da se je ta balkanska »cvetka« zasadila, poganja, raste in že cvete skoro izključno v vrstovih naših Sokolov-orjunašev — sploh naprednjakov in ne med ljudskimi masami. Narod, ki ima miroljubne in srčno omikane ljudske mase in posurovelo samo klikarsko inteligenco, še vedno prednjači v vrstah kulturnih narodov. Naši naprednjaki pa so nam bili že od nekdaj v sramoto in nam bodo ostali črni madež na telesu milega slovenskega naroda.

Kaka razlika. Ko je prevažala železnica minulo nedeljo Sokole in orjunaše iz Ruše v Maribor, so imeli sprevodniki naročilo, te »narodne elemente« povabiti brez doplačila v I. in II. razred. V Hočah pa je vpil nad napram Orlom prijazno postrežljivimi sprevodniki g. postajenačelnik: »Te proklete čuke treba pometati iz vozov in jih pobiti!« Nagrada za miroljubnega in kulturonosnega Orla bi naj bila brca in smrtni udarec, za razgrajča in pretepača Sokola in orjunaša pa I. in II. razred. Tako se godi pri nas v Sloveniji pod žezlom Agromerkurja dr. Žerjava!

Gospod poštni ravnatelj Debeljak je že začel po dr. Žerjavovih navodilih. Iz vrst naših poštnih uradnikov in uslužbencev nam poročajo: dr. Žerjavovemu pozivu, naj se po možnosti preganja klerikalno uradništvu, se je kot prvi odzval ljubljanski poštni ravnatelj g. Debeljak. Zagrozil je vsem našim poštnim uradnikom ter uslužbencem, da bodo odromali v Makedonijo, ako se ne prekrstijo v Žerjavove naprednjake. Nekaj naših poštnih uradnikov je že premetil samo radi tega ker so naši pristaši. Med žrtvami Debeljakovih premestitev je tudi g. Jagodič v Celju, ki je bil delaven pri Orlu in v drugih organizacijah. Inicijativo za premestitev naših ljudi daje gospodu ravnatelju njegova soproga, s katero se je že bavil »Slovenec« kot z zagrizeno orjunašinjjo, ki širi z grožnjami to banditsko organizacijo med poštnimi uradnicami. Ako bo še g. Debeljak vztrajal pod vplivom svoje orjunaške boljše polovice, mu bomo osvežili njegov spomin glede zanemarjenja službe in njegovo prevročo ljubezen do rogaško-slatinskih vinogradov. Z g. Debeljakom se imamo debel obračun radi potuškane poverebe, katero je zakrivil orjunaški poštni uslužbenec v Soštanju. G. Debeljak, Vaša črna knjiga je presneto debela, nam jo je treba samo odpreti in javnost bo zvedela: Kedo in kakšen je šef poštnega ravnateljstva v Ljubljani.

Gospod oblastni JDS tajnik Vekoslav Špindler — molči! Gospodu iznajdljivemu JDS tajniku mariborske oblasti smo porinili pod nos resnico reka: Nemo dat, quod non habet« Nr. II. in to radi tega, ker je ta napredni poet dobesedno prepisal »Gospodarjeva« navodila za občinske volitve in jih objavil kot svoj produkt ponovno v »Taboru«. Mi smo označili Špindlerjevo občudovanje in navdušenje za »klerikalna« navodila kot nepoštenost in čisto navadno tatvino. Gospod Špindler se radi naših očitkov nič ne zagovarja, ampak molči kot njegov duševni papa dr. Žerjav na vse očitke in pisma, katera je zadnje dni objavil »Slovenec« v za celo Slovenijo prebridko žalostni zadevi rajnega Agromerkurja. Pri demokratih je pač bilo in ostane vedno tako, da uganjajo eni od vodilnih mož nepoštenost z duševnimi proizvodi drugih, drugi pa zapravljajo tuje kapitale, ponarejajo menice, falsificirajo knjige itd., a kljub tem »častnim kolajnam« ostanejo v vrstah naprednjakov voditelji.

Reklama za inozemske potnike. Te dni se je mudil v Banatu češki novinar in dopisnik »Prager Presse«, Ferdinand Hefer. Bil je oskrbljen z vsem potrebnim, vendar se je v Beli cerkvi nekemu navadnemu žandarju zdel neobičajno sumljiv; brez vsakega povoda mu je odvzel potne liste ter mu še zapretil, da ga bo zaprl, če ne bo tiho. Novinar je s prva nad takim poslovanjem obstal ves začuden, toda, ker je že precej potoval po Balkanu, se je kar hitro znašel. Seže v žep ter ponudi žandarju najprej 100 D, ker se mrko lice našega čuvarja postave še ni zjasnilo, priloži še 100 D in glej, prej sumljivi potepuh postane kar naenkrat pošteni in žandar mu pri odhodu še lepo salutira. Mislimo, da bo ta novinar našim oblastem z obrestmi povrnil, kar je pri nas doživel. Treba mu je samo v »Prager Presse« opisati navedeni slučaj in svet bo imel o nasi korupciji še lepše mnenje, nego ga ima sedaj.

Samooblastno postopanje nadučitelja. Iz Mozirja poročajo na naslov višjega šolskega sveta v Ljubljani: Vprašamo, s katerim dovoljenjem je tukajšnji nadučitelj Pušenjak postavil svinjake na šolskem vrtu?

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razglaš, da je prijavnice in odjavnice za člane, prijavnice in odjavnice obratov in druge tiskovine, ki so se doslej dobivale le pri njegovih ekspoziturah, oddal v razpečevanje trgovinam, prodajalnam tobaka, zadrugam in občinskim pisarnam, tako, da delodajalcem poselej ne bo več treba naročati jih po pošti ali hoditi po več ur daleč ponje, temveč jih bodo lahko dobivali vsak v svojem kraju. Povsod se bodo dobivala tudi potrdila o zaposlenosti obolelih članov in kuverte za poštnine prosto pošiljanje prijav, odjav in službenih dopisov ekspozituram in uradu. Vsa oddajna mesta tiskovin

so označena z opozorilnimi tablami. Ako bi v katerem kraju oddaje tiskovine še ne bilo, blagovolijo naj prizadeti na to opozoriti pristojno ekspozituro, ki bode potrebno ukrenila.

Zatiranje opozicijonalnih listov. V Šibeniku je oblast prepovedala list »Dalmatinski Hrvat« ter zaprla oba urednika z obtožbo po zakonu »o zaščiti države«.

Hrvatski dijaki brez kruha. Zagrebški »Hrvat« poroča, da je prosvetni minister Pribičević telefonično ukazal prosvetnemu oddelku v Zagrebu, naj vsem akademikom-Hrvatom ustavi izplačilo štipendije za polletni semester tega leta, četudi zadoščajo vsem pogojem za dodelitev štipendije. Odvzete štipendije so dodeljene izključno samo vladnim pristašem.

Angleška eskadra poseti dalmatinske luke. Angleška eskadra bo posetila 31. avgusta Dubrovnik. Eskadra bo sestavljena iz 6 superdreadnoughtov in 16 manjših edinic. Na vseh teh angleških vojnih ladjah bo preko 7000 mornarjev in nekaj sto oficirjev. Z admiralsko ladjo potuje tudi rumunski princ Nikolaj, brat naše kraljice. Eskadra se bo mudila par dni v Dubrovniku, na to bo posetila še Split, Šibenik in Kotor. To bo prvi službeni obisk angleške vojne mornarice v našem morju.

Iz Vojvodine. Strogo kaznovana korupcija. V Novem Sadu se je vršila razprava proti uradniku stanovnjanskega urada, Draženoviču. Prejemal je od raznih strank velike podkupnine ter izvršil več poneverb. Sodišče mu je prisodilo 2 leti težke ječe. — Srnao proti Slovakom. V Kuplinu, popolnoma slovaški vasi, se je te dni vršila veselica. Ker Slovaki niso pristaši radikalov, so se zbrali iz cele okolice Srnaovci ter so nič hudega sluteče Slovake napadli. Prebatinili so veliko mož, z udarci pa niso štedili niti pri ženah in dekletih. Kot navadno, se napadalcem ni ničesar zgodilo. — Premol oblaka. V Subotici je napravil ogromno škodo silen nali, ki je v par urah napravil iz vseh ulic deročee reke. Voda je zalila kleti in pritlična stanovanja ter napravila zlasti v skladiščih trgovcev velikansko škodo. Mnogo hiš, ki so bile slabše zgrajene, se je porušilo in rešilno društvo je imelo polne roke dela, da je posredovalo v številnih slučajih, — Neprilike izseljencev. Novi izseljeniški zakon Združenih držav je težko zadel prebivalstvo Vojvodine, ki se je zadnja leta v velikem številu izseljevalo v Ameriko. Na leto se lahko izseli iz Jugoslavije v Ameriko 735 Jugoslovancev in od teh pripada na Vojvodino samo 23 oseb. — Pametna odredba prometnega ministristva. Na ozemlju, ki smo ga dobili pri zadnji razmejitvi z Rumuni med Pardanjem in Modošem, teče železniška proga, ki pa nima nikake zveze z našimi železnicami. Rumuni so seveda promet na tej progi ustavili. Železniško ministristvo je sedaj prišlo na pametno misel, kako temu odpomoči. Mesto, da bi se zgradila par deset kilometrov dolga nova proga, ter bi zvezalo omenjeni kos železnice z našim zaledjem, je izšla sedaj naredba, da se mora proga razdreti in tračnice se bodo drugje porabile. Razdiranje proge bo pa stalo skoro ravnolotno, kakor graditev nove. V tem terenu bi se dalo napraviti novo progo zelo po ceni, ker ni nikakih močvirji, niti hribov.

Nova poplava Donave. V okolici Sonte v Banatu je narastla Donava zopet porušila komaj popravljene zaščitne nasipe ter preplavila par tisoč oralov zemlje.

Burno zborovanje Hrvatskega planinskega društva. Minulo nedeljo se je vršil v Zagrebu občni zbor hrvatskega planinskega društva, ki je potekel mestoma zelo burno ter je prišlo celo do razračunavanja s palicami. Člani planinskega društva »Sljeme« so nameravali napraviti v društvu preokret, spraviti vse v roke nacijonalistov ter spremeniti dosedanje hrvatsko ime društva v jugoslovansko. Ker jih zborovalci niso pustili v dvorano, so navalili na nje s palicami in šele energični intervenciji policije se je posrečilo razgrajče odpraviti, da se je zborovanje moglo v miru dovršiti.

Bratomor v Prnjavoru. Brata Jovan in Petar, posestnika v Prnjavoru v Bosni sta se sporekla radi tega, ker so Jovine ovce napravile na Petrovi njivi nezatno škodo. Po kratkem prekanju sta brata navalila drug na drugega in v boju je Petar potegnul handžar ter ga zasadil bratu v srce. Radi škode, ki znaša največ 5 din., si je omadeževal roke z bratovo krvjo.

Bitke med muslimani in pravoslavni. Bosanski kmetje iz sarajevskega vojnega okruha so kot vojaški obvezanci te dni prisegli. Po prisegi se jih je vračalo proti domu več nego 300 in na tem povratku je prišlo do prave bitke med muslimani in pravoslavni. Pretep so prvzročili pravoslavni, ki so psovali muslimanom turško mater in jim pretili, češ, Bosna spada pod Veliko Srbijo, kateri se treba pokoriti. Da bi se maščevali nad izzivači, so jih muslimani pričakali s kamenjem v zasedi. Ko so prišli pravoslavni mimo skritih muslimanov, je prišlo do prave bitke, padalo je kamenje, pokali so revolverji in puške. A iz groznega krika, ropota in poka je odnesel težko ranjena ledja samo eden. Srdite bojevnike je s težavo rapodila žandarmerija. Seljaška bitka se je zopet ponovila blizu Mokrega.

Pribežališče razbojnikov v okolici Beograda. Zadnja leta od prevata sem so se doigrala v beograjski okolici grozna razbojništva in posebno v zadnjih mesecih je padla osebna varnost krog Beograda pod ničlo. Te dni pa javljajo iz okolice Beograda, da bodo prijeli razbojniško bando, ki šteje 80 najbolj nevarnih tolovajskih tipov.

Razprava radi krvoprelitja v Otočcu. V Ogulinu se že 4 dni vrši razprava proti demokratom, ki so prošlega leta napadli zborovanje Radičevcev v Otočcu ter začeli v maso seljakov streljati. Ob tej priliki je bil ubit neki Dasović, več oseb pa je bilo ranjenih. Glavna obtoženca sta Žagar in Diklić, o katerih je mnogo prič izpovedalo, da so ju videle streljati. Napadalcem se zago-

varjajo po stari metodi, da so jih namreč Radičevci prvi napadli, da so oni sami ustrelili Dasoviča itd. Razprava bo trajala še par dni radi zaslišanja novih prič.

Predpis dohodnine in rentnine za davčno leto 1923 za Maribor-mesto. V smislu finančnega zakona za leto se objavlja, da je odmera dohodnine in rentnine za davčno leto 1923 glede davčnih zavezancev cenilnega okraja Maribor-mesto izvršena. Odmerni izkazi se razgrnejo na vpogled davčnim zavezancem od 17. do vstevši 31. julija 1924 pri davčnem okrajnem oblastvu, II. nadstropje, soba št. 11. Predpis davka onih zavezancev, ki do vstevši 15. avgusta 1924 ne vložijo pritožbe ali priziva pri davčnem okrajnem oblastvu, postane pravomočen. Pritožbe ali prizivi so podvrženi taksi 20 din. Glede dohodnine se vročijo davčnim zavezancem še posebna »obvestila« o predpisani dohodnini s pribitki vred. Davčni zavezanci, katerim bi se iz kateregakoli vzroka ne moglo dostaviti »obvestila« do 15. julija t. l. se lahko zgledajo pri davčnem okrajnem oblastvu, kjer se jim vroči obvestilo.

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom, žuljem in bradavicam je že 35 let v prometu se nahajajoča mast pod imenom »Clavén«. Dobiva se v lekarnah in drogerijah. V Mariboru skladišča: Lekarna Sirak. Centrala: Mr. M. Hrnjak, Sisak (Hrvatsko). 374

Iz Maribora.

ZAHTEVA NUJNEGA POJASNILA GLEDE ZEMLJIČEVEGA ZLOČINA NA POBREŽJU.

Prebivalstvu Maribora in okolice je še živo v spominu lanski zločin bivšega učitelja Zemljiča iz Zerkovc, ki je ustrelil svojega upnika Kotnika, ko ga je ta prišel z eksekutorjem rubiti. Zemljiča, ki je bil na najslabšem glasu, so zaprli in ker je bil za umor sodni eksekutor kot priča, se je splošno pričakovalo, da pride Zemljič pred lansko jesensko poroto. Nihče ni mislil, da bodo zalegla prizadevanja Zemljičevih političnih prijateljev okrog »Tabora«, ki so hoteli po zločinu iz svojega doobrega in vnetega agitatorja in podlistkarja kar nenkrat napraviti nenormalnega človeka. Ljudje, ki Zemljiča poznajo, so soglasni v tem, da je rabijalne narave, da popiva in se potepa, a da je pri tem normalen in odgovoren. Sicer pa, če bi tudi nepričakovano zblaznel, je oblast vendar dolžna, da ga napravi kot skrajno nevarnega blazneža neškodljivega. To ali pa pravična kažen se je pričakovalo, sedaj pa ni ne eno, ne drugo. — Iz mariborskih sodnijskih zaporov so Zemljiča poslali v opazovalnico umobolnice na Studencu pri Ljubljani in sedaj je gotovo, a se z njim ni postopalo ne kot z zločincem in ne kot s skrajno nevarnim blaznežem. Zemljič se je namreč okrog 5. pretečenega meseca iz umobolnice odstranil in o tem vedo sedaj samo okoličani, ki se bojijo, da si poišče kako novo žrtev, in pa orožniki, ki ga iščejo, a ne najdejo, v javnost pa ni prišla ne kaka tiralica od sodišča in ne kaka poizvedba od uprave umobolnice, ki se pa nikakor ne opusti pri begu kakega čisto nenevarnega siromaka. — Gotovo je, da v umobolnici niso postopali z Zemljičem kot z zelo nevarnim človekom, ali niso vedeli, kaj ima na vesti, ali se pa za to niso brigali. Na vsak način se mora pojasniti in odgovoriti, kdo nosi krivdo in odgovornost.

To pojasnilo se zahteva v interesu pravice, varnosti in ljudstva, ker ne more biti vse eno, ali ljudstvo v postavo zaupa, se čuti varno ob njeni moči in pravici, ali pa če zaupanje izgubi ter samo razmišlja o tem, kako bi se branilo ter varovalo pred zločini in zločinci, ki tako ali drugače ostanejo nekaznovani. Danes govorijo ljudje po okolici, da se Zemljič ni po pravem odtegnil kazni in pa usodi nevarnega blazneža, če je to v resnici. Govori se tudi o tem, koliko svobode je užival v blaznici, potem se pripoveduje, kje so ga že vse videli in kaj je govoril, govorilo se bo pa še vse kaj drugega, če ne bo prej zahtevanega odgovora in če se zločinca hitro ne prime in ne spravi na varno.

Apostolski upravitelj iz Subotice v Mariboru. Včeraj je napravil iz Rogaske Slatine v Maribor obisk, da si ogleda naše obmejno mesto g. apostolski upravitelj iz Subotice — Bunjevec Budanovič, ki se mudi v kopalšču v Rogaski Slatini.

Radikalija v Pobrežju pri Mariboru. Naš kraj je postal zadnji čas torišče vseh radikalov v Mariboru in okolici. Poleg vsemožnega g. železniškega uradnika Grilca in krčmarja Holca si brusijo pete razni plačani doktorji in uradniki in poveljujejo v nebesa velesrbsko radikalno stranko. Gg. Holc in Grilec razpolagata z obilico denarja, katerega sta si baje izposodila na račun zmage pri občini. Najbolj zanimiv kot agitator je Grilec, ki je radi prevestnega dela v službi moral zapustiti Poljčane in upa potom radikalov izpodrinuti Zerjava, katerega naziva trota pri železniški upravi. Lepo opisuje pri svoji agitaciji Grilec razne kontrolorje iz juga, ki nič ne delajo, pač pa v iluminiranem stanju šikanirajo uradnike in delavce in ogrožajo doma celo obitelj, zelo laskavo se je izražal o raznih uradnikih Pšeničnik, Rajh itd., katere smatra za nesposobne za železniško službo ter ponavlja v enomer, da bodo le uradniki-radikalci in radikalna stranka rešili Slovence. Vemo sigurno, da bo Grilec kot velik »junak« vse to tajil, ker on hoče vedno v kalnem ribariti, a povemo mu, da bomo preskrbeli, da pride kmalu med radikalne brate na jug, spremlja ga pa naj Holc, ki ima toliko masla na glavi, da bo ostal v gostilni sam, ako njegova dela opišemo ter »prijatelj« železn. uradnik Pšeničnik, ki korajžno z revolverjem grozi, a svojo službo zaničerno opravlja.

Maturanti iz Bosne v Mariboru. Iz Banje Luke nam poročajo, da prispejo v nedeljo, dne 6. t. m. v Maribor absolutje realne gimnazije v Banji Luki, ki nameravajo prirediti v ponedeljek, dne 7. t. m. zvečer v kazinski dvorani koncert. Omenjeni dijaki so že lanske počitnice prepotovali vso Srbijo, Dalmacijo in Bosno ter z velikim uspehom prirejali koncerte v vseh večjih mestih prepotovanega ozemlja. Letos hočejo obiskati Slovenijo ter nas ob tej priliki seznaniti z lepo bosansko pesmijo. Ker bodo prav v teh dneh mariborski maturanti (gimnazija) potovali po Dalmaciji, Hercegovini in Bosni, kjer jih bodo gotovo sprejeli z odkritosrčno jugoslovansko gostoljubnostjo, je naša dolžnost, da se mnogobrojno udeležimo koncerta, ki se bo vršil v ponedeljek zvečer in da tudi na drug način podpremo gmotno in moralno idealno stremljenje mladih maturantov, ki se hočejo seznaniti z našimi kraji, obenem pa nam nuditi tudi nekaj lastnega, to je svojo lepo pesem. Podrobnosti bodo razvidne iz lepakov. Predprodajo vstopnic je prevzela iz prijaznosti trgovina s papirjem g. Zlate Brišnikove.

Višji tečajni (zrelostni) izpit na drž. realki v Mariboru so bili zaključeni 27. junija. Priglašanih je bilo 25 kandidatov (12 Slovencev, 3 Hrvatje, 1 Čehinja, 9 Nemcev). Trije so napravili izpit z odliko (Gregorinesius Alfred, Krepel Atmar, Pirchan Karl), 17 z dobrim uspehom (Čop Vinko, Čas Stane, Domalipora Olga, Filipič Bogomir, Greviš Josip, Jenčič Marcel, Kosér Bogomil, Kottas Vjehoslav, Lešič Viljem, Possek Franc, Radej Franc, Šegvič Brunon, Weisch Emrih, Zinauer Josip, Žener Josip). Trije kandidati so bili odklonjeni za 3 mesece, en kandidat pa za eno leto. — Učni uspehi ob sklepu šolskega leta 1923-24. Ob koncu leta je bilo 426 rednih učencev, 26 učenek, 4 privatisti, skupaj 456. Odličnih je bilo 30, vrlo dobrih 15, dobrih 234 učencev. — Razred mora ponavljati 46 učencev in 8 učencev mora zavod zapustiti. Ponavljalni (razredni) in naknadni izpiti so dovoljeni 123 učencem.

Čuvajte nasade Magdalenskega predmestja! Olepševalno društvo za Magdalensko predmestje prosi p. n. občinstvo, naj nasade, drevorede in klopi, katere stvari v sedanjih časih toliko stanejo, dobro čuva, posebno pa naj mladina nasadov ne poškoduje. Šele v zadnjem času so zle roke narezale 12 drevov v drevoredu v Frankopanovi ulici. Opozorjamo, da se bo v bodoče vsak slučaj naznanil, za dejanja otrok pa bodo odgovorni starši.

Klub k. in n. »Perun« priredi dne 6. t. m. klubovo dirko na progi Maribor—Ptuj. Iste se udeležijo juniorji, seniorji, težki nad 90 kg, dame in motociklisti. Prijavljenih je do sedaj že 40 dirkačev in vlada tu kakor v Ptujju jako veliko zanimanje za to dirko. Dirka počne točno ob 14. uri na Ptujski cesti in traja do 16. ure na kar se vrši v Narodnem domu v Ptujju veselica. Vabi se tem potom vse ljubitelje tega športa na izlet v Ptuj. — Odhod kolesarjev-gostov ob pol 13. uri od Ptujjske ceste.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

24

»Zdi se«, je pravil Tinville, ki ni bil prav nič zadovoljen, da ima kdo drugi prvo besedo, »zdi se, kot bi imeli dokaze za njegovo izdajstvo že kar v rokah!«

»In če je imam, ali bode te kot javni tožitelj izvršili obsodbo?«

»To je moja dolžnost!«

»In vi, državljani Merlin, ali bode te po vseh svojih najboljših močeh pomagali republiki, da se iznebi izdajalca?«

»Moje zasluge za našo veliko republiko so —« je začel Merlin. Pa Lenoir ga je nepotrpežljivo prekinil.

»Bežite bežite s svojimi zaslugami! Dejanj potrebujemo, ne pa lepih besed! — Vsi vemo, da vam je zaenkrat izpodletelo. Takih ljudi republika ne potrebuje. Toda še ste minister pravde in ljudstvo pričakuje od vas, da popravite, kar ste zagrešili —.«

Kaj torej svetujete?«

Orjaški premogar, doma morebiti iz kakega oddaljenega kota Francije, je bil v tistem trenutku glavna oseba v hrupni družbi, to je bilo videti. Merlin, poln strahu za svoj ugled, je čakal na njegove navsete, celo veliki Tinville je pozorno poslušal.

Vzrok je bil pač ta, da so vsi zavidali Déroulèdu njegov ugled med ljudstvom in da bi se ga bili radi iznebili.

In zdelo se jim je, da iz kakršnegakoli vzroka tudi nepoznani velikan sovraži popularnega poslanca in ga hoče spraviti s poti.

»Vsi vemo«, je začel Lenoir mirno, »da bi ne bilo pametno, se lotiti Déroulèda brez dokazov. — No, kaj je enostavneje ko prisiliti ga, da sam poskrbi za dokaze o svojem izdajalskem počenjanju —!«

»Izvrstno! Krasna misel!« je donelo od vseh strani. »Ampak — kako?« so popraševali previdnejši glasovi.

»Stvar je čisto preprosta! Dajmo mu zadosti dolgo vrv, pa se bo sam obesil —!«

»Živijo vrv!« so kričali.

»Dalje —! Kako mislite?« je ves razpaljen govoril Merlin.

»Takole. Tista ženska — Julietta Marny, kaj ne? — ga je izdala. Iznebiti se ga je hotela. Zaka? Zato ker ima drugega. Déroulède ji je bil na poti, nadležen ji je bil, — torej jo je ljubil.«

»No — in kaj hočete s tem?«

»Zaljubljeni Déroulède bo vse storil, da jo reši guillotine. To hočem reči.«

»Seveda!«

»Dobro! — Dajmo mu torej zadosti dolgo vrv, pa se bo sam obesil!«

»Kako mislite?« je govorilo par glasov. Ni bilo lahko za trapaste možgane teh patriotov, slediti bistrumnemu načrtu orjaškega neznanca.

»Mislite da sem pijan ali da govorim neumnosti —? Le poslušajte me! Mislite si, da stoji tista ženska — Julietta Marny je njeno ime, kajne? — mislite si, da stoji pred sodnim dvorom. Državljan Tinville, eden naših največjih patriotov, bere obtožbo: koščeki sežganega papirja, razparana torbica, te stvari je našel Merlin v njeni sobi. Odbor za javno varnost zasodi, da so bili ti papirji pisma, naslovljena na sovražnike republike. To je izdajstvo in kazni za izdajstvo je guillotine, noben ugovor, noben zagovor ni dopuščen. Tako določa točka devet postav o osumljenih. Obsodba se izreče in obsojenec je neizbežno zapadel guillotini.

To velja o političnih prestopkih. — Toda, »je nadaljeval orjak mirno in s počasnim poudarkom, »toda v navadnih kazenskih zadevah, posebič v pregreških zoper javno pravost dovoljuje postava zagovornika —.

Sedaj pa pazite! Ako obtožite Julietto izdajstva, bo kratkomalo obsojena, odvedli jo bodo v zapor. Kaj če bi tedaj Déroulède nahujskal pariško ulico zoper vas —! Znano vam je, kako ljudstvo nori za njim in da nihče ne zna bolje ščuvati in hujskati nego on! Nepreračunljive reči se utegnejo zgoditi!

Čisto drugače pa se bo stvar razvijala, ako mu date priložnost za zagovor. — Obtožite Julietto Marny javne nenravnosti! Dokazov za to imate dovolj: ljubavna pisma, ki jih je sama priznala, sovraštvo, brezimna ovadba —.

Mislite da ne bo vstal Déroulède in jo branil in zagovarjal z vso svojo zgornostjo? Ali ne bo pred vso javnostjo izpovedal, da tista pisma niso bila ljubavna pisma, ampak — kar so zares — pisma na vdovo Capet!?

To bo povedal, samo da jo reši. No — in potem bo za državljana Tinvilla lahka stvar, da mu dokaže izdajstvo! To je vrv, ki se bo nanjo sam obesil!«

Orjak je umolknil. Otrli si je pot s čela in v globokih požirkih vlival žganje v posušeno grlo.

Besno, podivjano navdušenje je pozdravljalo njegovo načrt. Takih besed še niso čuli! Da, to je bilo po njihovem okusu! Zvito, prekajeno, hudobno, krvoločno —! Načrt, ki bo zanesljivo uničil osovražnega državljana in ljubljence poulične drhali!

Celo Tinville je bil navdušen in lica so mu gorela. To bi vsaj spet zanimiva obravnavala! Enolične obsodbe odbora za javno varnost so bile že itak strašno dolgočasne! In Déroulède, ošabni, snažno in čedno oblečeni aristokrat, se bo ujel, nezmotljivo ujel v nastavljen past!

(Dalje prihodnjič.)

Ali sem že obnovil naročnino?

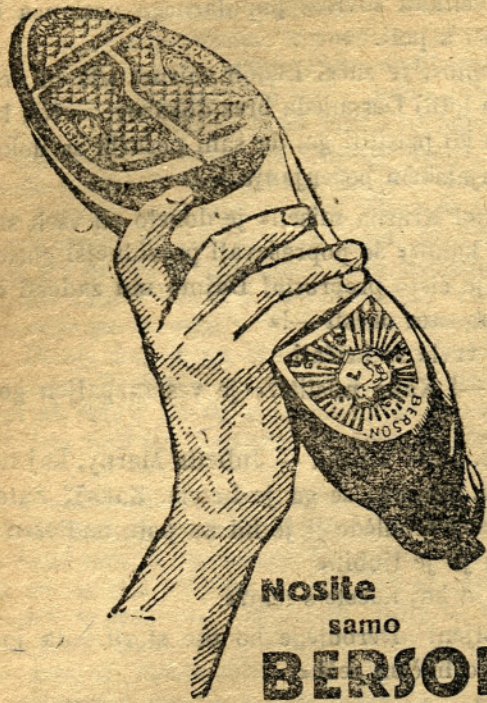
Pravo

Schicht-ovo milo z znamko „Jelen“

prihrani čas in denar. Zadostuje, ako s Schicht-ovim milom samo enkrat po perilu potegneta, tam kjer morate z navadnim milom trikrat.

Nosite
samo
BERSON

gumi pete in potplate. Dajo elastično hojo, so cenejše in obdržijo Vaše čevlje trajne.

Postrežnica za dve do tri ure na dan se sprejme v Ciril-
Metodovi ulici 26. 380

Strojno mizarstvo

HOCHNEGER & WIHER

Koroška c. 53 MARIBOR Koroška c. 53
se priporoča za izdelovanje pohištva in stavb
kakor vseh v to stroko spadajočih mizar-
skih izdelkov. — Pohištvo za sobe in pi-
sarne trajno v zalogi.

Edini izdelovatelji stiskalnic „Patent Rudl“.
Postrežba točna! Cene zmernel

Gospodinje! Kje dobite najboljšo in najcenejšo prvovrstno
banaško moko, mast, sladkor, riž, kavo itd.? Le pri
Škerbec in Gaspari, preje Tischler, Maribor, Alek-
sandrova cesta 19. 372 6-1

Gotove moške obleke, perilo za moške in ženske, moške hla-
če in delavske obleke kakor tudi vse drugo manufakturno
blago od najcenejše do najfinejše vrste, nadalje gotove
obleke za birmance kupite v trgovini F. Starčič, Maribor
Vetrinjska ulica št. 15. 319

Otroški voziček, dobro ohranjen, po ceni na prodaj.
Vpraša se Ruška cesta 7, II. nadstrop. vrata 10.

Zobozdravnik

dr. med. univ. Otmar Dernjač

se je preselil iz Gregorčičeve ulice 14 v Stolno ulico 1-II.
in ordinira od 8. do 12. in 2. do 5. ure.

CUNJE

krojaške, suknjene in platne
ne odpadke, staro železje,
kovano in vlitno, glaževino,
kakor odpadke vsake vrste
kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter.

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje,
katero je za uporabo, s ko-
vaškimi odpadki in vlitino.

Širite „Stražo“!

Tiskajte sami!

Gestetner-Rotary tiskarski stroj za vsakega!

Brez zlaganja. Brez voščenega papirja.

Zahtevajte, da se Vam brezplačno pokaže!

D. Gestetner Ltd.

Zagreb, Trg na Saimištu broj 1.

Beograd, Zgradba Akademije Nauka. 366 10-1

Prva žebljarska in železobrotna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Telefon interurban: Podnart 2.

Brzjavke: Zadruga Kropa.

Žebli za normalne in czkotirne železnice, žebli za ladje, črni ali pocinkani, žebli za zgradbe, les i. t. d., žebli za čevlje.
Spojke za odre in prage, spojke za ladje in splave. Železne brane. Zobje za brane. Kljuko za podobe, zid, cevi, žlebe i. t. d.
Vijaki z maticami. Podložne pločice. Matice. Zakovice za tenderje, kotle, sode, mostove, pločeno, kolesa itd. Vijačni čepi. Verige.

Vsi v našo stroko spadajoč železni izdelki po vzorcih in rabah najceneje.

Ilustrovani ceniki na razpolago!

Zbirni oglas Oglasnega zavoda Fran Voršiča naslednik,
Maribor, Slomškov trg 16.

Preselitev poslovnih prostorov.

Slavska ameriška petrolejska družba z o. z., Maribor.

Cast nam je, obvestiti s tem p. n. občinstvo, da smo z 1. julijem 1924 premestili svoje došedanje poslovne prostore, ki so se nahajali doslej
v Slovenski ulici št. 2, na

Trg svobode št. 3 (Pugljeva hiša)

Prosimo torej p. n. občinstvo, da izvoli vzeti to preselitev primerno na znanje in nam izkazati oziroma ohraniti tudi v bodoče svoje dose-
danje zaupanje in naklonjenost. — V tem pričakovanju beležimo z odličnim spoštovanjem

Slavska ameriška petrolejska družba z o. z., Maribor

Trg svobode št. 3 (Pugljeva hiša)

Telefon št. 10.

(prej: Slovenska ulica št. 2.)

Telefon št. 10.